

GOD GEBEURT

Ze antwoorden: 'Nee, wij hebben zelfs niet gehoord van het bestaan van een heilige Geest.' (Handelingen 19,2)

'Je gaat het pas zien als je het doorhebt,' zei Johan Cruijff. Het was weer één van zijn kromme, cryptische uitspraken. Meestal werken ze eerst op je lachspieren, maar bij nader inzien blijken ze vaak een diepe waarheid bevatten. Zo is het ook met deze oneliner. Ze betekent zoiets als: soms moeten de schellen van je ogen vallen om iets te zien waar je al die tijd blind voor was. 'Je weet niet wat je mist,' zeggen gewone mensen dan.

Zo misten een handjevol gelovigen in Efese de heilige Geest, maar ze wisten het niet eens. Dat kwam omdat ze zelfs nog nooit van de heilige Geest gehoord hadden! Ze hadden misschien wel Paasklokken horen luiden, maar wisten niet dat de klepel van Pinksteren het geluid de wereld in had gebeierd. 'Och,' zegt u misschien, 'maar dan misten ze dan zoveel? Pinksteren en de heilige Geest – dat is immers allemaal zo vaag!' Ja, bij God de Schepper kun je je nog iets voorstellen, en bij Jezus ook. Maar waaraan moet je nou denken bij de Geest? Dat is voor veel mensen te zweverig. Dus ja, goeie vraag: misten die gelovigen in Efese eigenlijk wel iets wézenlijks? Het belangrijke is toch dat je in God gelooft?

Ja, maar dat is het nu juist: *de Geest is misschien wel de meest bijzondere manier waarop God ons nabij is.* Maar je gaat het pas zien als je het doorhebt, En daar wil het Bijbelverhaal ons bij helpen.

In Efese was ene Apollos als zielzorger aan het werk geweest. Hij was een jood, afkomstig uit het Egyptische Alexandrië. Hoe hij in het verre Klein-Azië terecht was komen vertelt het verhaal niet. Wel dat hij een soort eenmansbedrijfje in de grote holding van Gods Koninkrijk vormde. Los van de apostelen was hij de leer over Jezus gaan verkondigen. Hoe hij zelf tot geloof in Jezus was gekomen, daar kunnen we alleen maar naar raden. Maar waarschijnlijk was hij dat gegaan via volgelingen van Johannes de Doper, want het verhaal vermeldt dat hij goed onderlegd was in de Schriften, maar alleen vertrouwd was met de doop zoals Johannes de Doper die leerde. Het optreden van Apollos laat dus zien hoe veelvormig de jonge kerk al was.

Apollos was inmiddels al doorgetrokken naar Griekenland toen Paulus op een dag in Efese arriveerde. Hij raakte er aan de praat met een aantal gelovigen. Paulus bracht het gesprek op een zeker moment op de heilige Geest. Maar tot zijn grote verwondering kwam toen aan het licht dat de gelovigen van Efese nog nooit van de heilige Geest gehoord hadden. 'Hoe zijn jullie dan gedoopt?' had Paulus verbaasd gevraagd. Want had Jezus

zijn leerlingen niet opgedragen om te dopen in de naam van de Vader, de Zoon en de Geest? Maar op die manier waren deze gelovigen van Efese niet gedoopt, zo gaven ze zelf aan. Ze hadden de doop ontvangen op de manier van Johannes: een doop waarbij de nadruk waarschijnlijk lag op boetedoening en bekering. De Geest van Jezus die als een helende bries door je leven trekt speelde daarin kennelijk geen rol. Daar moest Paulus natuurlijk wel op ingaan. Maar hij heeft dat niet moraliserend of veroordelend gedaan, en hij heeft ook geen dogmatisch maatlatje gelegd langs het geloof van de Efeziërs of dat van hun leidsman Apollos, nee, Paulus voerde een gesprek. Een gesprek waarbij hij hen van binnenuit nieuwsgierig heeft gemaakt. Want toen zij hem aangehoord hadden, was er een verlangen ontstaan om opnieuw gedoopt te worden, maar dan in de naam van Jezus. En zo gebeurde. En toen werd het ook in Efese Pinksterfeest: twaalf leerlingen van Jezus (uitgerekend hetzelfde aantal als bij het eerste Pinksterfeest) kregen de Geest en begonnen in tongen te spreken en te profeteren. Ze maakten kennis met een kracht die zij tevoren niet hadden gekend. Je gaat het pas zien als je het doorhebt.

Maar wat was daarmee nu precies gewonnen? Wat hadden de gelovigen van Efese nu wat zij tevoren niet hadden? Misschien dit: de ervaring dat *God gebeurt*. Ze geloofden al dat God *bestond*. Maar dat zegt nog niet zoveel. Er zijn wel gelovigen die er een halszaak van maken of je al dan niet gelooft dat God bestaat. Maar een steen bestaat ook, en toch doet die steen me niet zoveel. Zo kun je ook aannemen dat God bestaat zonder dat het je veel doet. Dan is God iets of iemand die ver achter de horizon er wel is, maar zonder dat het je raakt of verontrust. Zoiets als Paraguay of Argentinië: landen waarvan je weet dat ze bestaan, maar ach: wat heb je er verder mee? Maar de Geest van God leren kennen betekent: Gods invloed merken! Dan is God niet alleen iets ver boven je, maar er gaat ook iets door je heen. Dan *bestaat* er niet alleen iets, maar dan *gebeurt* er ook iets. Gebeurt er iets *met jou*. Zoals een vlag door een aanwakkerende wind ineens van een hangend vod een vrolijk wapperend doek wordt en tegen een blauwe lucht zijn kleuren ontvouwt. De Geest – je ziet hem misschien niet, maar je merkt zijn invloed, je merkt hem aan zijn effecten.

Zonder de Geest blijft God al snel opgesloten in een hoge hemel of blijft Hij gevangen in een ver verleden. Maar de God die de Bijbel laat zich niet opsluiten in de hemel of in het verleden. Hij is geen statische aanwezigheid, maar een dynamische kracht. Hij doet op minstens drie manieren van zich spreken. Als Schepper doet hij zich kennen als de Vader van alle leven. In Jezus doet hij zich kennen als een schoot van

ontferming. En als dat nog niet genoeg is komt Hij als de Geest: een kracht en invloed die ons van binnenuit komt vernieuwen. De Geest vaag? Welnee, de Geest betekent: *God komt dichterbij dan ooit tevoren.*

Wat is daar dan van te merken? Laat ik er één manier uit pikken - de manier die het verhaal van de gelovigen van Efeze ons aan de hand doet: *God komt in ons tot spreken.* Waar denkt u aan bij de uitdrukking 'Woord van God'? Aan de Bijbel? Daarin komt inderdaad God aan het Woord. Via bijzondere mensen. De meest bijzondere is Jezus. Daarom wordt hij ook wel het levende Woord van God genoemd. Maar zelfs Jezus kan iemand uit het verleden blijven, een verdwijnende gestalte in onze achteruitkijkspiegel. Daarom lijkt het voor veel mensen alsof God vandaag niet meer spreekt. Vroeger liet Hij kennelijk vaak van zich horen, maar nu niet meer. Zou dat niet de reden zijn waarom veel mensen vandaag discussiëren over de vraag of God wel of niet bestaat? Nietzsche concludeerde zelfs dat God dood is. Iemand had die uitspraak op een muur gekalkt: 'God is dood', met daaronder naam van Nietzsche. Maar daaronder had iemand geschreven: 'Nietzsche is dood', ondertekend: God. Een goeie grap met een diepe bodem, omdat het laat zien: God doet nog steeds van zich spreken. Nee, niet meer zoals in de Bijbeltijd, en zeker niet meer zoals hij in Jezus van zich deed spreken. In dat opzicht lijkt het stil geworden. Maar er is een nieuw tijdperk aangebroken: het tijdperk van de Geest. En in dat tijdperk doet God nog steeds van zich spreken. Hij komt aan het woord in mensen zoals die grapjas met zijn graffiti. Maar hij wil ook aan het woord komen in u en mij. En daar wil de Geest bij helpen. Zoals Gezang 7 zingt:

*Het woord van liefde, vrede en recht
is in uw eigen mond gelegd,
is in uw eigen hart geschreven*

De Geest is een kracht die een nieuwe taal in ons wekt. Zoals de wind de wieken van een windmolen in beweging zet waardoor zijn kracht door de molen wordt omgezet in bruikbare wisselstroom voor elke dag, zo wekt de invloed van Gods Geest nieuwe woorden van God in ons op. De gelovigen van Efese gingen spreken in tongenstaal. Zo extatisch hoeft het niet. God kan ook spreken in een bemoedigend woord voor een ander. In een verrassend beeld voor wat wij aan God beleven. Zelfs een gepast zwijgen op het juiste moment kan sprekend zijn. Maar God wil in en door ons ter sprake komen. Dat is de manier van spreken die hij gekozen heeft na Pinksteren. Een kwetsbare manier. Een manier die weersproken kan worden. Zoals de vis het water niet ziet waarin hij zwemt, zo zien wij vaak de Geest van God over het hoofd die ons nabij is als de adem die we in en uitademen. Je gaat het pas zien als je het doorhebt.